

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN
FÖR HOVSLAGARE
2006**

Grunder för fristående examen

YRKESEXAMEN FÖR HOVSLAGARE
2006

© Utbildningsstyrelsen 2007

Edita Prima Oy

Helsingfors 2007

ISBN 978-952-13-3330-9 (häft.)

ISBN 978-952-13-3331-6 (pdf)

DNR **25/011/2006**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **17.5.2006**

Giltighetstid
fr.o.m. 1.7.2006 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

Upphäver Föreskrift Nr **1/011/1997**

Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR HOVSLAGARE

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för yrkesexamen för hovslagare. Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.7.2006 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmodellerna samt om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektör

KIRSI LINDROOS
Kirsi Lindroos

Undervisningsrådet

JUHANI LAPIOLAHTI
Juhani Lapiolahti

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem.....	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna.....	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för hovslagare.....	8
1 § Examensdelarna	8

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för hovslagare och grunderna för bedömningen.....	9
1 § Hästkunskap	9
a) Krav på yrkesskicklighet	9
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	9
2 § Materialkunskap och -hantering	11
a) Krav på yrkesskicklighet	11
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	11
3 § Skoning av hästar	12
a) Krav på yrkesskicklighet	12
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	12
4 § Hästhållning och företagsverksamhet.....	13
a) Krav på yrkesskicklighet	13
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	14
5 § Sätten att påvisa yrkesskicklighet	15
BILAGA Beskrivning av yrket.....	17

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i undervisningsarrangemangen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han eller hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR HOVSLAGARE

1 § Examensdelarna

Yrkesexamen för hovslagare utgörs av fyra (4) obligatoriska examensdelar, nämligen

- 1) Hästkunskap
- 2) Materialkunskap och -hantering
- 3) Skoning av hästar
- 4) Hästhållning och företagsverksamhet.

För att avlägga examen och erhålla examensbetyg skall examinanden genomföra samtliga examensdelar med godkänt betyg.

Hästkunskap
Materialkunskap och -hantering
Skoning av hästar
Hästhållning och företagsverksamhet

Figur 1. Examensdelarna i Yrkesexamen för hovslagare.

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESSKICKLIGHET I YRKESEXAMEN FÖR HOVSLAGARE OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

1 § Hästkunskap

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna vet vilka hästraser som hålls i Finland och till vad de används, känner till rasernas exteriör och kännetecken och kan identifiera en enskild häst. De har kännedom om hästarnas artspecifika beteende och om hanteringen av hästar, deras anatomi, livsfunktioner, matsmältning och utfodring. De känner väl till hästarnas stöd- och rörelseorgan och är speciellt väl insatta i hovarnas funktionsmekanism. De kan bedöma ben- och tåställningarna hos hästar då de står stilla och är i rörelse och har kännedom om de belastningsfaktorer som beror på felaktiga ställningar och rörelser.

Examinanderna kan identifiera hälta hos hästar och olika typer av hälta samt känner till grunderna för undersökning av hälta. De kan använda tvångsmetoder på ett ändamålsenligt sätt och har kännedom om användningen av lugnande medel. De känner till de diagnostiska hjälpmedel och metoder som används vid undersökning av hälta och vet hur hovslagarna kan utnyttja dem i sitt arbete. De har kännedom om de vanligaste skadorna och sjukdomarna i stöd- och rörelseorganen och om principerna för vården av dem. De känner speciellt väl till sjukdomar och skador i hovarna, kan identifiera störningar i uppväxtåldern och behärskar hovvård för föl. De behärskar grunderna i hälsovård och allmän sjukvård för hästar. De känner till de vanligaste sjukdomarna och skadorna och kan ge första hjälpen. De kan ge hästägarna råd om hanteringen av hästar, om hovvård och om sjukdomar och skador kan förebyggas.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall följande faktorer ägnas speciell uppmärksamhet:

- kännedom om hästraser samt om hästars exteriör och till vad de används
- identifiering av en enskild häst
- kännedom om hästars beteende och om hantering av hästar
- kännedom om anatomi, fysiologi och utfodring

- bedömning av benställningar och rörelser
- kännedom om hälta och om undersökning av hälta
- kännedom om skador och sjukdomar i stöd- och rörelseorganen och om principerna för vård
- kännedom om tillväxtstörningar i extremiteterna och om hovvård för föl
- samarbetsförmåga
- kännedom om hälsovård och allmän sjukvård för hästar
- beaktande av arbets säkerheten
- rådgivningsfärdigheter.

Godkänd prestation

Examinanderna känner till de vanligaste hästraser och typer av hästar som används i Finland. De kan definiera färgerna och kännetecknen på hästar, kan utarbeta en skriftlig beskrivning för identifiering av en enskild häst och kan själva identifiera en enskild häst. De har kännedom om det sexuella beteendet hos ston och hingstar och inser vilka förändringar betäckning, dräktighet, fölning och diande medför för hanteringen av hästarna. De känner till uppbyggnaden och funktionerna i hästarnas benstomme, leder, senor och muskulatur samt huvudragen i hästarnas övriga anatomi. De har kännedom om andningen, blodcirkulationen, matsmältningen och nervsystemet hos friska hästar och känner till de numeriska värden och övriga indikatorer som anger den normala verksamheten i organen. De känner till principerna för utfodring av hästar i olika miljö- och belastningsförhållanden.

Examinanderna har detaljerad kännedom om extremiteternas anatomi hos hästar och om hovmekanismen. De kan bedöma olika ben- och tåställningar från sidan, framifrån och bakifrån. De känner till hästarnas normala och avvikande typer av rörelse, t.ex. nystning, paddling (biljardering) och breddning, samt typer av rörelse som kan orsaka skada för hästarna, t.ex. att de slår i boxen eller stampar. De kan bedöma hästarnas rörelser vid skritt och trav. De har kännedom om den belastning som felaktiga benställningar och rörelser medför för leder, senor och övriga stödvävnader och om följderna av belastningen.

Examinanderna kan konstatera hälta hos hästar, vet på vilket ben hästarna haltar och kan bedöma om det gäller en belastnings- eller rörelsehälta. De vet på vilket sätt undersökning av hälta genomförs. De kan bistå veterinären vid undersökningen av hältan och vid uppgörandet och genomförandet av vårdplanen för sjukdomen eller skadan. De kan vid behov använda vanliga tvångsmetoder, t.ex. nosbrems, och de vet för vilka ändamål och i vilka situationer man använder lugnande medel. De har kännedom om nerv- och ledbedövningar och förstår användningsändamålet med dem. De har kännedom om de diagnostiska möjligheter som erbjuds genom röntgen- och ultraljudsfotografering och laboratorieundersökningar och om begränsningarna med dem. De kan konstatera de vanligaste skelett-, led- och senskadorna, t.ex. överben, svårartade ledförslitningar och senbristningar, och se till att de får korrekt vård.

Examinanderna känner till avvikande hovformer samt sjukdomar och skador i hovarna, t.ex. fel och skador i hornväggen, inflammationer i hovläderhuden, strålbenshälta och fång, och känner till principerna för vården av dem. De kan verka hovarna på föl och känner igen sjukliga förändringar under uppväxttiden, t.ex. felaktiga ledvinklingar, senkontrakturer och gallbildningar, och kan se till att fölen genomgår lämpliga undersökningar och får lämplig vård.

Examinanderna känner till symptomen på de vanligaste hästsjukdomarna och kan utgående från symptomen dra slutsatser om hur allvarlig sjukdomen eller skadan är. De

kan ge första hjälpen vid akuta olycksfall och sjukdomsfall och kan utgående från sina iakttagelser ge veterinären förhandsuppgifter och en beskrivning av fallet. De kan handskas med hästar så att verksamheten är trygg för dem själva, för hästarna och för omgivningen. De är medvetna om betydelsen av förebyggande hälsovård för hästar och kan ge råd om vaccinationer av hästarna, parasitbekämpning, utfodring och tandvård och om hantering av hästar och användning av utrustningen.

2 § Materialkunskap och -hantering

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna känner till de material som används vid skoning av hästar och kan hantera materialen. De behärskar metoderna för bearbetning och värmebehandling av stål och kan framställa de hästskor som behövs för skoningen. De kan också tillverka de vanligaste arbetsverktygen och underhålla dem. De behärskar borrar, gängning och slipning. De har satt sig in i metoderna för fogning och kapning av olika material och behärskar svetsning och lödning av stål med olika metoder. De kan använda en ässa och göra bult- och nitfogar.

Examinanderna är förtrogna med de material som används vid framställning av specialskor och vid korrigerande av hovar och kan bearbeta materialen. De känner till miljö- och säkerhetsriskerna vid hanteringen av materialen och kan förebygga riskerna. De inser betydelsen av att skydda hörseln och synen, har kännedom om de belastningar av stödorganen som yrket medför och beaktar belastningarna i sitt arbete. De har satt sig in i brandskyddsfrågor och handlar enligt bestämmelserna om brandskydd.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall följande faktorer ägnas speciell uppmärksamhet:

- kunskap om skoningsmaterial och förmåga att behandla materialen
- framställning av standardhästskor
- färdighet i att tillverka och underhålla arbetsredskap
- framställning av specialskor
- kännedom om materialen för korrigerande av hovar och färdighet att bearbeta materialen
- förmåga att använda maskiner och arbetsredskap
- beaktande av miljökrav
- iakttagande av arbets säkerhet och ergonomi
- iakttagande av brandskyddsbestämmelser.

Godkänd prestation

Examinanderna har kännedom om egenskaperna hos de material som vanligtvis används vid skoning av hästar och kan bearbeta och foga samman materialen. De kan framställa standardhästskor av stål och till dem foga tilläggskonstruktioner så att skorna håller för belastningarna från hästen. Utom stål kan examinanderna också behandla och bearbeta andra material som används vid skoning, t.ex. aluminium och plast. Vid behov kan de framställa specialskor i samarbete med sakkunniga och under deras handledning. De känner till de material som vanligtvis används vid korrigerande av hovar, har kännedom om

materialens egenskaper och kan bearbeta dem. De har kännedom om tillverkningsmetoderna och värmebehandlingen för de arbetsverktyg som behövs vid skoning av hästar så att de kan tillverka de vanligaste verktygen, t.ex. olika tänger, hovklingor och hovknivar. De kan underhålla och vassa sina verktyg.

Examinanderna kan använda de vanligaste arbetsredskapen i en metallverkstad och hålla dem i skick. De kan borra, gänga och slipa olika material maskinellt och för hand. De kan svetsa med ljusbåge, gas och ässja och kan bedöma fördelarna och nackdelarna med olika metoder så att de kan välja den metod som är lämpligast för det aktuella arbetet. I sitt arbete visar de uppfinningsrikedom och problemlösningsförmåga så att de kan arbeta med bristfälliga redskap också i besvärliga situationer utan att kvaliteten på arbetet väsentligt försämras.

Examinanderna känner till miljöriskerna vid användningen av olika material och undviker att öka miljöbelastningen. De är inställda på att använda skyddsutrustning och ergonomiskt riktiga arbetsställningar. De kan definiera säkerhetsriskerna och beaktar i sitt arbete dessa risker och bestämmelserna om arbets säkerhet. De känner till brandskyddsbestämmelserna och handlar enligt dem. De har giltigt certifikat för heta arbeten.

3 § Skoning av hästar

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan sko hästar så som användningsändamålet och rasen kräver. Vid skoningen beaktar de speciellt djurens exteriör, rörelser och hovform, benens och hovarnas anatomi och funktionsmekanismer samt blodcirkulationen. De kan med skoningen rätta till oregelbundna och felaktiga benställningar och hovformer hos hästarna. De kan också konstatera abnorma benställningar och hovformer och har satt sig in i principerna för vården av dem. De kan skilja oregelbundenheter, felaktigheter eller abnormiteter som har förorsakats av externa faktorer från medfödda fel och är medvetna om hur hästarnas ålder inverkar på hovformen. De kan framställa sådana skor som korrigeringsåtgärderna kräver.

Examinanderna har satt sig in i de vanligaste skadorna och sjukdomarna i hästarnas hovar och i deras stöd- och rörelseorgan. De känner till principerna för vården av skador och sjukdomar genom skoning. Vid behov kan de också ge första hjälpen vid de vanligaste skadorna. De kan definiera sjukdomar och skador i uppväxtåldern, har satt sig in i hovvården för föl och kan ge fölen skoning i vårdsyfte.

Examinanderna kan handskas med hästar, är medvetna om hästarnas reaktioner och beaktar dem i sitt arbete. Vid skoning beaktar de bestämmelserna om djurskydd och arbets säkerhet. De kan samarbeta med olika instanser och kan upprätthålla ett kundregister.

b) Mål och kriterier vid bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall följande faktorer ägnas speciell uppmärksamhet:

- verkning av hovar
- utformning av hästskor
- tillpassning och fastsättning av hästskor
- korrigering av felaktiga hovformer och benställningar
- sjukbeslag
- iakttagande av djurskyddsbestämmelser

- iakttagande av arbets säkerhet
- samarbetsförmåga
- upprätthållande av kundregister.

Godkänd prestation

Examinanderna kan verka hästhovar så att de får en naturlig form som är anpassad till hästarnas exteriör och rörelser. De kan beakta strukturen i hornväggen och belastningsprincipen samt hovarnas stöd- och blodcirkulationssystem så att hästarna tack vare skoningen är balanserade, rör sig avspänt och villigt på olika underlag och utför sina uppgifter väl.

Examinanderna kan välja ett lämpligt material och en lämplig typ av sko och kan utforma skon på det sätt som hästens exteriör, balans och rörelser kräver. De kan tillpassa skon både som kall och het så att den stödjer hovens naturliga struktur och bidrar till att bevara strukturen och underlätta stöd- och blodcirkulationssystemets funktioner. De kan slå fast hästskor på ett hållbart sätt.

Examinanderna kan korrigera felaktiga hovformer och benställningar genom att verka hovarna och välja lämpliga hästskor. De kan bedöma behovet och möjligheterna till korrigerande åtgärder med beaktande av hästarnas ålder och till vad de används. De har satt sig in i principerna för användning av sjukbeslag vid de vanligaste sjukdomarna och skadorna i hovarna och är medvetna om skonings begränsningar som vårdmetod. I samarbete med veterinärer kan de arrangera fortsatt vård av sjukdomar och skador i hovarna. De har kännedom om användningen av sjukbeslag vid felaktiga benställningar hos föl och kan verkställa vården i samarbete med veterinärer. De känner till de material som används vid korrigerande av hovar och materialens egenskaper och kan välja och utforma ett material enligt vad den aktuella skadan kräver.

Examinanderna känner till djurskyddsbestämmelserna, beaktar dem, betar sig sakligt mot djur och undviker tvångsmetoder. De känner till arbetarskyddsbestämmelserna och iakttar dem så att varken de själva, medhjälparna eller djuren utsätts för onödiga risker. I farliga situationer kan de be om extra hjälp eller avbryta sitt arbete. De har giltigt Fhj1-kort.

Examinanderna har samarbetsförmåga och kan arbeta sakligt tillsammans med kunder, hästskötare och veterinärer och med övrig stallpersonal. De ger genom sitt arbete en tillförlitlig bild av sig själva och är villiga att diskutera sitt arbete och yrkesfrågor. De kan upprätthålla ett kundregister med hjälp av informationsteknik eller på något annat sätt.

4 § Hästhållning och företagsverksamhet

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna har kännedom om produktionsformerna för hästhållning och är medvetna om förutsättningarna för företagsamhet inom branschen. De känner till begreppet affärsidé och kan använda det som utgångspunkt för företagsverksamheten. De har kännedom om huvudprinciperna för etablering av företag och för företagsbokföring och -beskattning, känner till grunderna för redovisning och kan upprätta en budget. De kan bedöma företagets lönsamhet, betalningsförmåga och soliditet. De är medvetna om de viktigaste finansieringsalternativen för företagsverksamhet och om försäkringsbehovet inom branschen. De kan arbeta som företagare och som yrkesutövare.

Examinanderna känner till grunderna för marknadsföring och kan marknadsföra sin yrkesskicklighet och sin sakkunskap. De känner till begreppet nätverksekonomi och kan utnyttja nätverk i företagsverksamheten. De kan betjäna kunder, fungera i olika interaktionssituationer och lösa problem. De inser att deras verksamhet inverkar på företagets image och dess lönsamhet. De arbetar ansvarsfullt och kan i yrkesfrågor kommunicera också på något annat språk än sitt modersmål. De känner till stadgandena om djurskydd och om produktionsmiljön för hästhållning. De inser betydelsen av att orka med arbetet, känner till principerna för mötesteknik, kan utnyttja informationsteknik och skaffa sig den information som de behöver.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall följande faktorer ägnas speciell uppmärksamhet:

- kännedom om hästhållning och dess produktionsformer
- kännedom om företagarfärdigheter samt bedömning och vidareutveckling av den personliga företagsamheten
- kännedom om affärsidéer
- god kännedom om etablering av företagsverksamhet
- kännedom om bokföring, redovisning och beskattning
- planering av finansiering och kännedom om försäkringsbehov
- kännedom om lönsamhet och om ekonomisk planering
- kännedom om prissättning och fakturering
- färdigheter i marknadsföring och kommunikation
- färdigheter i att skapa nätverk och betjäna kunder
- kännedom om stadganden, bestämmelser och avtal som berör branschen
- omsorg om den personliga arbetsförmågan
- kännedom om principerna för organisationsverksamhet
- förmåga att utnyttja informationsteknik
- förmåga till kunskapssökning.

Godkänd prestation

Examinanderna har kännedom om huvuddragen i utvecklingen av hästar och deras användning och känner till de nuvarande användningsändamålen för hästar och de krav som ställs på skoning. De har kännedom om de centrala personliga egenskaper och färdigheter som krävs för att nå framgång som företagare och kan definiera målen för sin personliga utveckling. De känner till ändamålet med en affärsidé och har förmåga att med bistånd av sakkunniga utveckla en egen affärsidé. De har kännedom om de lagbundna åtgärderna vid etablering av företagsverksamhet, kan välja företagsform, känner till företagarnas ansvar och skyldigheter och är medvetna om de behövliga resurserna och om riskerna med företagsverksamhet.

Examinanderna har kännedom om grunderna i bokföring och redovisning och kan upprätta en budget som beaktar företagets situation och dess målinriktning. De kan prissätta servicen utgående från marknadsläget och kan enligt bestämmelser och avtal sköta åtgärderna i samband med fakturering. De kan utarbeta enkla kalkyler över företagsverksamhetens lönsamhet. De kan tolka företagets bokslut i fråga om kapital, förmögenhet, betalningsförmåga och resultat och kan utarbeta en ungefärlig resultatprognos. De känner till huvuddragen i beskattning så att de kan bilda sig en uppfattning om innehållet i skatte-

deklarationen. De har kännedom om de huvudsakliga finansieringskällorna för företagsverksamheten och kan göra lönsamhetsjämförelser. De känner till försäkringsbehoven i branschen och är medvetna om sitt försäkringsskydd. De kan anlita sakkunnig hjälp för bedömning av olika verksamhetsalternativ och i frågor som gäller finansiering, försäkringsskydd samt i övriga frågor som berör företagsverksamhet.

Examinanderna är medvetna om sin yrkesskicklighet, kan sätta värde på den och marknadsföra den. De kan skapa och upprätthålla bestående kund- och samarbetsrelationer som är viktiga för kontinuiteten i företaget. De är medvetna om vilken betydelse en klanderfri företagsbild och marknadsföring har för företagets framgång och kan planera och verkställa marknadsföringsåtgärder. De inser att deras verksamhet påverkar företagsbild, företagets lönsamhet och hela branschens image. De utför sitt arbete kundfokuserat, naturligt och vänligt, reagerar på den respons de erhåller och korrigerar sin verksamhet utgående från responsen. De har en ansvarsfull inställning till sitt arbete, sina kunder och deras hästar. De arbetar kostnadsmedvetet och positivt i olika slag av interaktions- och problemsituationer. De kan i centrala frågor som berör yrket kommunicera också på något annat språk än sitt modersmål, dvs. de förstår tydligt och enkelt tal och klarar sig på det främmande språket i enkla samtalsituationer som kräver informationsutbyte.

Examinanderna har kännedom om de stadganden och bestämmelser som gäller djurskydd, hästhållning, miljövard och hästhandel och kan handla enligt dem. De kan vid behov ge kunderna råd i frågor om en sund miljö för hästarna, t.ex. om hygien i stall och rasthagar. De känner till arbetsvillkoren inom hästhållning, socialskyddsfrågorna och stadgandena om arbetarskydd och beaktar dem i sitt arbete. De kan se till att de orkar med sitt arbete och mår bra. De känner till principerna för organisationsverksamhet och mötesteknik och kan fungera som ordförande och sekreterare. De kan utnyttja elektronisk post, Internet och tillämpningsprogram inom informationstekniken. De kan skaffa sig den information som de behöver och tillämpa informationen i sitt arbete.

5 § Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Utgångspunkten för de fristående yrkesprov som avläggs för att påvisa yrkesskickligheten är att reda ut hur väl examinanden sammankopplar de praktiska färdigheterna med teorin och de bakomliggande begreppen i relation till vad som krävs i de olika examensdelarna. Detta påvisas i huvudsak genom praktiska uppgifter, som vid behov kan kompletteras muntligt, skriftligt eller på något annat sätt.

De huvudsakliga metoderna vid bedömningen av färdigheterna skall vara arbetsprov, färdighetstester, iakttagelser av hur arbetet utförs eller simulering av arbetsverksamhet samt projektarbeten av varierande längd. Tidigare dokumenterade bevis som påvisar den erforderade kompetensen samt andra bedömningsförfaranden och kombinationer av dessa kan också användas. När man väljer att använda en enskild bedömningsmetod skall man beakta bl.a. hur lämplig den är för bedömning av examenskraven, hur väl den motsvarar naturlig praxis inom arbetslivet, hur väl man med dess hjälp kan skilja den önskade kompetensen från icke-kompetent kunnande, hur lätt den är att använda i olika verksamhetsmiljöer och hur klar och tydlig den är för bedömarna och för dem som skall bedömas. För att klarlägga nivån på de kunskaper och insikter som ligger till grund för den erforderade yrkesskickligheten kan man som stöd för det praktiska yrkesprovet använda enkäter och intervjuer, självbedömning och bedömning i grupp, skriftliga alster, diskussioner med sakkunniga personer eller andra metoder genom vilka man kan precisera nivån på examinandens kunnande.

Yrkesskickligheten skall bedömas för en examensdel i sänder genom att man jämför examinandens yrkesskicklighet med kraven på yrkesskicklighet för motsvarande del av examen. En prestation som uppfyller kriterierna för bedömningen skall godkännas. Om examinanden kan lägga fram tidigare dokumenterade yrkesprov bedömer bedömarna dem som en del av det fristående yrkesprovet för den aktuella examensdelen. Examenskommissionen fastställer kriterierna för de personer som bedömer yrkesproven. Utgångspunkten är att bedömarna skall ha god yrkesskicklighet inom området för ifrågavarande examen.

Beskrivning av yrket

Hovslagarna är experter på hovvård och skoning av hästar. De verkar som yrkesutövare och deras kundkrets utgörs av hästägare och hästränare. Hästägarna och tränarna har stall med rid- eller travhästar eller är kunder i stallföretag. Hovslagarna utför sitt arbete hos kunderna och har skoningsutrustningen och tillbehören med sig i sin bil. Mycket få hovslagare utför sitt arbete i ett eget hovslageri. Hovslagarnas yrke är relativt tungt och det kräver god fysisk kondition och uthållighet.

Det finns knappt 70 000 hästar i vårt land. Antalet hästar ökar hela tiden eftersom intresset för olika former av hästsport och ritt växer. Alla hästar kräver regelbunden hovvård och de flesta hästägare behöver hovslagarhjälp. Arbetsituationen inom yrkeskåren är därför mycket god.

Av hovslagarna krävs utom färdigheter i skoning också god förmåga att handskas med hästar och mångsidig kännedom om hästhållning. Hovslagarna förväntas ofta ge råd om hovvården och också om den övriga skötseln av hästarna. De är kanske de enda experter inom hästhållning som besöker de hästintresserade personerna i stallen. Därför har hovslagarna också en viktig roll som sakkunniga och rådgivare. Detta gör att de bör vara kundfokuserade, ha serviceanda, kommunikations- och samarbetsförmåga och tillräckliga språkkunskaper för att kunna sköta yrkesrelaterade ärenden. Hovslagarna bör ha en ansvarsfull inställning till sitt arbete och till de hästar som skall skos och kunna arbeta flexibelt när situationen så kräver. De kan under orienteringsperioden i arbetslivet handleda och inspirera studerande som är intresserade av att sko hästar.

Till hovslagarnas allmänna yrkesbildning hör att de i huvuddrag känner till hästhållningen i Finland och dess utvecklingsskeden. Utom sitt egentliga expertkunnande har de också kunskap om produktionsformerna inom hästhållningen och deras ekonomiska och praktiska möjligheter. Hovslagarna bör kunna tänka ekonomiskt och prissätta sin service enligt den aktuella situationen. Hästhållningen är en internationell bransch, antalet intresserade ökar och år för år blir hästhållningen allt mångsidigare också i Finland. För att upprätthålla sin yrkesskicklighet bör hovslagarna följa med utvecklingen inom branschen, skaffa sig den senaste informationen och försöka förutse de kommande trenderna inom sitt yrke och inom hela hästhållningen.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/biblioteket
Pb 380
00531 Helsingfors
tfn: (09) 774 774 50
fax (09) 774 774 75
kirjasto@oph.fi
www.utbildningsstyrelsen.fi